

Cirkulär Nr 1/2008

Underhållsersättning till barn efter förälders död

I ett ärende gällande underhållsersättning till barn efter förälders död ansåg nämnden att underhållsersättning inte skulle utges då det mot bakgrund av utredningen inte var visat att den avlidna föräldern hade bidragit till barnets försörjning. Den barnpension som barnet fick uppgick till samma nivå som bidragsförskottet som barnet fått från det allmänna innan föräldrarnas dödsfall.

Av utredningen i ärendet framgick att NN aldrig bidragit till sitt barns försörjning. Barnet var bosatt hos sin mor och dennes nye sambo. Barnet fick bidragsförskott från Försäkringskassan.

Bolaget har kommit fram till att barnet inte skulle vara berättigad till underhållsersättning från försäkringen.

Nämnden gjorde i yttrande 2008-09-05 följande bedömning.

Enligt 5 kap. 2 § andra stycket skadeståndslagen tillkommer ersättning för förlust av underhåll efterlevande som enligt lag hade rätt till underhåll efter den avlidne eller som på annat sätt var beroende av honom för sin försörjning, om underhåll utgick vid tiden för dödsfallet eller om det kan antas att underhåll skulle ha kommit att utgå inom en nära framtid därefter.

I förarbetena (prop. 1975:12 s. 157) sägs bl.a. följande. En förutsättning för rätt till skadestånd är att den familjerättsliga underhållsplikten var aktuell vid dödsfallet eller kunde antas ha aktualiserats inom en nära framtid därefter. Om det visserligen förelegat en familjerättslig underhållsskyldighet men denna inte blivit eller kunnat väntas bli utkrävd, så föreligger inte heller någon rätt till ersättning för förlust av underhåll. Ersättning kan däremot utgå, om den underhållsskyldige visserligen inte utgav underhåll vid tiden för dödsfallet men denna underlåtenhet hade sin grund i ekonomisk oförmåga av övergående natur eller om dödsfallet inträffat innan åtgärder hunnit vidtas för att utkräva underhåll.

I många fall har den avlidne föräldern bidragit till barnets underhåll utan att betala underhållsbidrag. Det gäller t.ex. när föräldern och barnet har bott tillsammans. För situationer av detta slag, där det inte är möjligt att bestämma den avlidnes bidrag till underhållet till ett visst belopp, har det i praxis utvecklats en särskild metod för att bestämma underhållsförlusten. Enligt denna metod utgår man från normalbelopp för underhållsbehov. Normalbeloppen har tillkommit efter utredning av Trafikskadenämnden om vad ett barn kostar. Under vissa förutsättningar kan normalbeloppen höjas. Å andra sidan kan beloppen även sänkas, om den avlidne före dödsfallet utgett underhållsbidrag med lägre belopp; endast förlusten av detta bidrag ersätts då. Har den avlidne överhuvudtaget inte fullgjort någon underhållsskyldighet gentemot barnet, utgår inget skadestånd alls för

förlust av underhåll. (Se SOU 1995:33 s. 124 f.) För närvarande är normalbeloppet 20 000 kr per år för ett barn vars ena förälder har avlidit, om barnet vårdas av den andra föräldern.

I det aktuella fallet finns som sagt ingen utredning som visar att NN bidrog till sitt barns försörjning genom att betala underhållsbidrag eller på annat sätt. Ingenting tyder på att underlåtenheten var tillfällig. NN bodde inte tillsammans med sitt barn vid dödsfallet. Under dessa förhållanden saknas förutsättningar för att lägga normalbeloppet till grund för bedömningen av barnets rätt till ersättning för förlust av underhåll. Utredningen ger tvärtom vid handen att barnet inte har gått miste om något underhåll genom NN:s död.

Med hänsyn till det anförda delar nämnden bolagets uppfattning att barnet inte är berättigad till underhållsersättning.